

500 mill. kr. i 1992. Førringelsen af handelsbalancen kan bevirke, at der ikke bliver overskud på betalingsbalancen, og at udlandsgælden således ikke reduceres i 1992.

Der har i perioden 1989-1991 været årlige underskud på over en halv milliard kroner på landskassens regnskab. Både indtægter og udgifter har været faldende. For 1992 budgetteredes oprindeligt med et underskud på 92 mill. kr. I første halvår af 1992 kunne man imidlertid forudse, at underskuddet ville blive på ca. 480 mill. kr., hvis der ikke blev grebet ind. I maj 1992 vedtog Lagtinget på denne baggrund forhøjelser af en række skatter og afgifter og en lang række besparelser fordelt på alle finanslovens hovedkonti. Indgrebene var ikke tilstrækkelige til, at det oprindeligt budgetterede underskud på 92 mill. kr. kunne fastholdes, men man forventede, at underskuddet kunne begrænses til ca. 240 mill. kr.

Skatteindtægterne har imidlertid været endnu lavere i perioden juni - august, end man regnede med i maj måned, og udgifterne bliver formentlig højere end budgetteret. Udvalget skønner derfor, at landskassens underskud i 1992 vil blive på ca. 400 mill. kr.

Landsstyret har netop fremlagt forslag til finanslov for 1993. Det er endnu ikke behandlet i Lagtinget. Ifølge forslaget vil der i 1993 blive et underskud på finansloven på 149 mill. kr. - svarende til det forventede tab i forbindelse med indførelse af garantier. De hidtidige inførselsafgifter vil fra 1. januar 1993 blive erstattet af moms. Momsprocenten er fastsat til 20. Dette vil ifølge Landsstyrets beregninger forøge afgiftsprovenuet i 1993 med ca. 150 mill. kr. Til gengæld forventes et yderligere fald i indkomstskatterne. Udgifterne budgetteres en smule lavere i 1993 end i 1992.

Det må således konstateres, at Landsstyret heller ikke i 1993 sigter mod balance på landskassens regnskab. Usikkerheden omkring de foreliggende indtægts- og udgiftsskøn kan betyde, at underskuddet bliver væsentligt større end budgetteret.

De store budgetunderskud i de senere år er finansieret ved lån i udlandet, og der er for en stor del tale om lån, som skal afdrages i perioden 1993 - 1996. På basis af afdragsbetingelserne for de hidtil optagne udlånslån og den del af gælden til de færøske banker, som er refinansieret i Nationalbanken, kan behovet for genfinansieringslån opgøres til ca. 300 mill. kr. i 1993, ca. 500

mill. kr. i 1994, 700 - 800 mill. kr. i 1995 og 500 - 600 mill. i 1996.

Det vil antagelig blive vanskeligt at opnå disse lån på rimelige betingelser, hvis der samtidig skal lånes til dækning af løbende landsskaseunderskud.

Det er naturligvis ikke nogen let opgave at skabe lige vægt på budgettet under en økonomisk krise med et stadigt faldende skattegrundlag. Efter udvalgets opfattelse er der dog stadig sparmuligheder - bl.a. på investeringsudgifterne - og skatte- og afgiftstrykket er stadig

dårlige udsigter for fiskeriet, der er af afgørende betydning for hele samfundet.

De færøske skibes fangster har været faldende i de senere år, og der er samtidig sket en forskydning fra fiskeri af torsk og kuller til fiskeri af mindre værdifulde arter. I første halvår af 1992 er fiskeriet gået yderligere tilbage. Det gælder ikke mindst fangsterne af torsk, kuller og sej i de færøske farvande, der er reduceret med over 1/3 i forhold til samme periode i 1991.

En kraftig reduktion af fiskeriet i en årrække vil ha-

bet af de to år. Fangstkapaciteten blev imidlertid næppe mindre i perioden, da effektiviteten steg i den tilbageværende flåde.

Udvalget har tidligere anbefalet, at der blev fastsat totalkvoter for de vigtigste fiskearter, og at disse blev fordelt på de enkelte fiskeskibe og gjort frit omsættelige. Hensigten hermed er dels at skåne fiskebestandene, dels at tilskynde til strukturændringer, således at kvoterne samles på de bedst egnede fartøjer, og de øvrige tages ud af fiskeriet.

Der har kun været be-

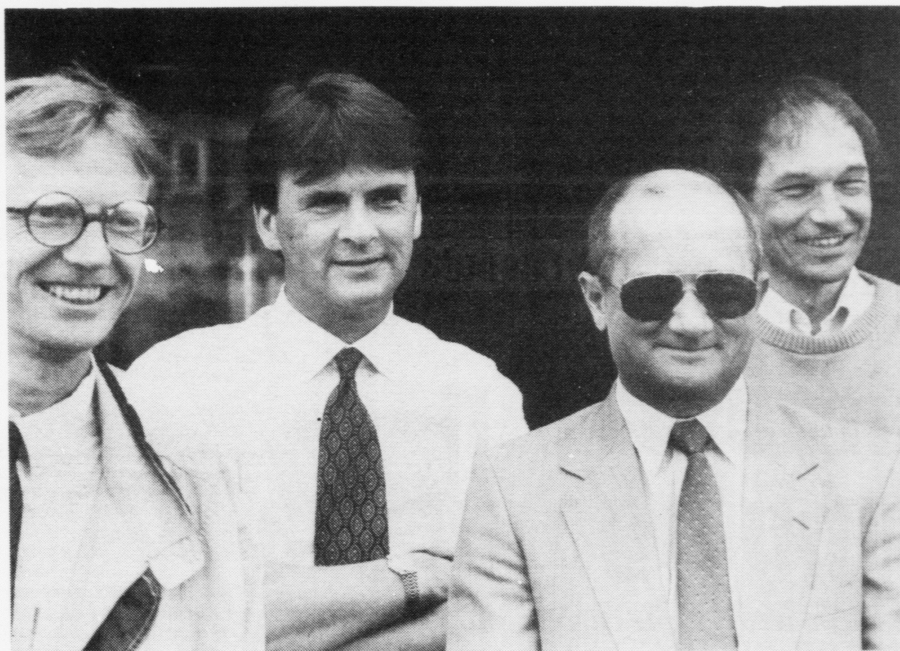
ler, der kan forventes fremover - også med en øget import af fisk, der må forventes at blive af begrænset størrelse.

Der er derfor behov for en strukturtilpasning, hvor de mindst rationelle af de ca. 20 virksomheder nedlægges eller specialiserer sig i fremstilling af bestemte produkter.

Havbrugserhvervet har været i kraftig vækst. Eksportværdien af laks og ørred fra havbrugene svarede i 1991 til ca. 20% af den færøske fiskeeksport. På baggrund af de forbedrede pri-

rerne giver sig udtryk i en række akutte problemer i form af et stort antal konkurser og betalingsstandsninger i alle erhvervsgrene, en hastigt voksende arbejdsløshed, en offentlig sektor med store gælds- og likviditetsproblemer og en finansiel sektor, der er under hårt pres som følge af faldende realværdier og mange tabsgivende engagementer.

Vilkårene for den færøske økonomi er ændret så fundamentalt, at tilpasningsprocessen vil blive yderst vanskelig og resultere i et kraftigt fald i levestandarden på Færøerne. Mulighederne for olieudvinding vil måske kunne forbedre de økonomiske vilkår på længere sigt, men er uden betydning for løsningen af de nuværende økonomiske problemer.

Ráðgevið Nevndin vitjar á Føroya Fiskasølu. Mynd jan

ig lavere på Færøerne end i Danmark.

De færøske kommuner har også en stigende gæld. I perioden 1987 til 1991 er kommunernes nettogæld vokset fra knap 1 mia. kr. til ca. 1,6 mia. kr. Det svarer i gennemsnit til 2,7 års skatteindtægt. Kommunernes finansielle stilling er vidt forskellig. Enkelte kommuner er gældfri, medens andre er så gældstyngede, at renteudgifterne lægger beslag på op mod halvdelen af skatteindtægterne.

De fleste kommuner vil formentlig ved sparsomhed og/eller højere skatter kunne klare renter og afdrag på lånene og dermed efterhånden få gælden nedbragt. Kommunale skatteforhøjelser kan medføre lavere indtægter til landskassen på grund af skatteefterskud. Nogle kommuner må endtages at blive afhængige af bistand fra Landsstyret, hvis de skal undgå stadigt øget gæld.

De dystre perspektiver for den færøske økonomi skyldes først og fremmest de

ve mange negative samfundsmæssige virkninger. På baggrund af såvel færøske som internationale fiskeribiologers advarsler mod at udpine bestandene yderligere kan det imidlertid være nødvendigt for at sikre fiskeriet og dermed Færøernes indtægter på længere sigt.

Den mest rationelle måde at reducere fiskeriindsatsen på er at formindske antallet af fartøjer. En mindre og mere effektiv fiskerflåde er den eneste mulighed for at formindske omkostningerne i fiskeriet i takt med de forringede fangstmuligheder. Selv ved uændrede fangstmuligheder ville der i øvrigt være behov for at reducere fiskerflåden, idet kapaciteten gennem årene - bl.a. som følge af omfattet subsidier - er blevet forøget mere, end der var basis for i fiskebestandene.

I 1990/91 blev anvendt ca. 140 mill. kr. på en kondemneringsordning for fiskerfartøjer. Den var medvirkende til, at den samlede tonnage i fiskerflåden reduceredes med knap 10% i lø-

grænset tilslutning til en sådan ordning på Færøerne. Det skal erkendes, at ordningen heller ikke er uden ulemper, og med de voldsomt reducerede fiskemuligheder er tiden måske forpasset for en sådan ordning. Landsstyrets nuværende politik, hvor man søger at beskytte bestandene ved fredning af områder, regler om maskevidder, tvungne liggedage for fiskerflåden m.v., har imidlertid ikke tilstrækkelig effekt. Fiskerflåden må reduceres, og hvis man ikke styrer denne proces, risikerer man, at selv de bedst egnede fartøjer bliver urentable og sælges ud af landet.

Filetfabrikkerne søger at opretholde beskæftigelsen ved øget import af fisk og omlægning af produktionen til flere konsumklare varer. Dette kan dog ikke kompensere for de reducerede råvaretilførsler fra de færøske skibe. Kapaciteten på de færøske filetfabrikker er således langt større end nødvendigt for behandlingen af de tilførs-

ser i de seneste måneder vil eksportværdien formentlig stige yderligere i 1992. Man kan imidlertid allerede nu forudse, at lakseproduktionen vil falde kraftigt i 1994, idet der kun er udsat ca. halvt så meget smolt i år som sidste år.

Sygdomsproblemerne og forureningen ved havbrugene er så alvorlige, at man vurderer, at de indre færøske farvande på længere sigt kun kan bære en årlig produktion på 10 - 12.000 tons laks, hvilket er omkring 2/3 af produktionen i 1991 og den forventede produktion i 1992 og 1993.

Havbrugserhvervet vil fortsat være af væsentlig betydning for den færøske økonomi, især efter den igangværende reorganisering og sanering af de nuværende brug og eventuelt bedre priser. Af de ovenfor nævnte grunde kan bidraget til samfundsøkonomien imidlertid ikke forventes at stige.

Den ovenfor beskrevne økonomiske situation på Fæ-

VD-Húsið

Snið 3 - prísur frá kr. 750.000 - er bert eitt av fleiri.

Ringið ella skrivið og fá nærri upplýsingar.

VD-HÚS
v/ Valbjørn Dalsgaard
timburmeistara
Bakkagata 5 - 160 Argir
Tlf. 19279 - 89279

Vinyl- og gummi HANDSKAR til alt arbeiði

Inn-
fluttir
bein-
leidis
úr
Japan

ADC
Heilsólan

Láarvegi 14. Tórshavn
Tlf. 15828. Fax. 15893